

EMBERI
JOGI
OKTATÁS

A MESÉK
KÖZELEBB HOZNAK
MINKET
EGYMÁSHOZ

MÓDSZERTANI SEGÉDLET
A MESÉS EMBERI JOGAID SOROZAT
TÖRTÉNETEIHEZ

AZ ELLENSÉG

BARNA HAJNAL

A FIÚ ÉS A KÉM

A VAKOK ÉS AZ ELEFÁNT

MI LENNE, HA...

AMNESTY
INTERNATIONAL

IRODÁNK: 1054 BUDAPEST, BÁTHORY UTCA 4.

TELEFONSZÁMUNK: TEL./FAX: +36 1 321 4799

WEB: WWW.AMNESTY.HU

OKTATAS.AMNESTY.HU

E-MAIL: OFFICE@AMNESTY.HU, OKTATAS@AMNESTY.HU

TARTALOM

ELŐSZÓ	5
AZ EMBERI JOGI OKTATÁS ÉS A MESÉK	6
AZ EMBERI JOGI OKTATÁS ÉS AZ AKTÍV RÉSZVÉTEL	7
MIRE ÉRDEMES FIGYELNED A KÉRDÉSEK FELTEVÉSÉNÉL, MEGVÁLASZTÁSÁNÁL?	8
PÁR SZÓ AZ EMBERI JOGOKRÓL	10
AZ EMBERI JOGOK EGYETEMES NYILATKOZATA (EJENY)	11
MESÉS EMBERI JOGAID	14
AZ ÓRÁK ÉS A GYAKORLATOK FEJLESZTÉSI CÉLJAI	15
LAWRENCE SCHIMEL: A FIÚ ÉS A KÉM	16
THIERRY LENAIN: MI LENNE, HA...	24
A VAKOK ÉS AZ ELEFÁNT – HINDU MESE	28
FRANCK PAVLOFF: BARNA HAJNAL	36
DAVIDE CALI – SERGE BLOCH: AZ ELLENSÉG	44

ELŐSZÓ

AZ ELMÚLT EGY ÉVBEN GYÖKERESEN MEGVÁLTOZOTT AZ ÉLETÜNK. VALÓSÁG LETT AZ, AMIT EDDIG CSAK SCI-FIKBEN NÉZTÜNK, AMITŐL SZORONGTUNK. HA NEM VÁLTOZTATUNK A VILÁGON ÉS AZ ÉLETÜNKÖN, AKKOR LEHET, HOGY LASSAN VALÓSÁG LESZ AZ IS, AMIT A HORRORFILMEKBEN LÁTUNK. MINDENKINEK VÁLTOZNI KÉNE, DE A LEGFONTOSABB, HOGY EGY OLYAN GENERÁCIÓ NŐJÖN FEL, AMELYIK SOKKAL TUDATOSABB, TISZTÁBAN VAN A JOGAIVAL ÉS KÉPES AZOKAT ÉRVÉNYRE JUTTATNI. SAJNOS A MI TÁRSADALMUNKBAN A TUDATOS ÉLETRE VALÓ NEVELÉS, - AHOGY ANNYI MINDEN MÁS FONTOS DOLOG - JELENLEG A CIVIL SZERVEZETEKRE HÁRUL. EZÉRT IS NAGYON FONTOS AZ AMNESTY OKTATÁSI PROGRAMJA. MERT AZ OKOSAN ÖSSZEVÁLOGATOTT MESÉKKEL ÉS AZ EZEKRŐL VALÓ KÖZÖS GONDOLKODÁSSAL EL LEHET INDÍTANI A GYEREKEKET EGY MÁSIK ÚTON. EGY OLYAN ÚTON, AMI, - BÁR EZ ELÉG SZENTIMENTÁLISAN HANGZIK - EGY ÉLHETŐBB ÉS EMBERIBB JÖVŐBE VEZET.

- PÉTERFY BORI -

A MESÉK KÖZELEBB HOZNAK MINKET EGYMÁSHOZ

AZ
EMBERI JOGI
OKTATÁS ÉS
A MESÉK

AZ EMBERI JOGI OKTATÁS ÉS AZ AKTÍV RÉSZVÉTEL

**AZ EMBERI JOGI OKTATÁS CÉLJA EGYÉNEK, CSOPORTOK ÉS
KÖZÖSSÉGEK FELVÉRTÉZÉSE OLYAN TUDÁSSAL ÉS KÉSZSÉGEKKEL,
AMELYEK ÖSSZHANGBAN ÁLLNAK AZ EMBERI JOGOKKAL.
MÓDSZERTANA FORMÁLIS, NEM FORMÁLIS ÉS INFORMÁLIS
TANULÁSI ALAPELVEKEN ÉS AKTÍV RÉSZVÉTELEN ALAPUL.**

Az Amnesty International Magyarország emberi jogi oktatási programja azért dolgozik közvetlenül a fiatalokkal és a velük dolgozó szakemberekkel (tanárok, iskolai szociális munkások), hogy az emberi jogi oktatásunk által képviselt értékek – elfogadás, együttműködés, kiállás, párbeszéd, kommunikáció – alapvetőek legyenek Magyarországon.

Az emberi jogi oktatás nem csak az emberi jogokról való tanulásról szól, fontos eleme az is, hogy a folyamat résztvevői figyelembe vegyék egymás igényeit és jogait. Az emberi jogi oktatás túlmutat a jogok pusztá ismeretén és betartásán: a résztvevők megtanulnak élni azokkal, fellépni a jogsértések ellen, kiállni mások jogaiért és elsajátítják a kritikus gondolkodás képességét is, vagyis az emberi jogokról tanulva tudatos polgárokká válnak. A különböző helyzetek többirányú megvizsgálásához szükséges látásmódok megismertetésével az emberi jogi oktatás hangsúlyt fektet az automatikus viselkedésformák felülvizsgálatára. Célja, hogy az emberek felismerjék az olyan helyzeteket, amelyekben sérülhetnek az emberi jogok, és lehetővé teszi, hogy mindenki egyéni élethelyzetéhez és erőforrásaihoz mérten tudjon fellépni az emberi jogok védelme érdekében.

A nem formális tanulás lényege, hogy kollektív tanulásra és aktív részvételre épül. Utóbbi azt jelenti, hogy a résztvevők magatartása és aktivitása alakítja az adott beszélgetést, foglalkozást. Az aktív részvételre alapuló módszertanok elvetik a frontális oktatás dinamikáját, ehelyett a tanár és a résztvevők által kialakított közös, kreatív tanulási és alkotási folyamatokra helyezik a hangsúlyt. Mindez elősegíti a résztvevők elemző és kritikus gondolkodásának fejlődését, valamint a közös problémamegoldó stratégiák kidolgozását. Ezzel a módszerrel a résztvevők főszereplőivé válnak az adott téma feldolgozásának, és közben döntéseket hoznak, amely elengedhetetlen az oktatási folyamat hatékonyságához.

Az aktív részvétel közvetlenül kapcsolódik a véleménynyilvánítás szabadságához és a kölcsönös tisztelethez képzői és résztvevői oldalról egyaránt. Fontos, hogy a folyamat vezetője egy olyan közösség megteremtésére törekedjen, amely kölcsönös együttműködésen alapul és mentes az előítéletektől és sztereotípiáktól.

-
- **MIRE ÉRDEMES FIGYELNED
A KÉRDÉSEK FELTEVÉSÉNÉL,
MEGVÁLASZTÁSÁNÁL?**

A részvételi módszertanok jellemzője, hogy a csoport tagjai saját tapasztalataikat, érzéseiket, megéléseiket osztják meg egymással egy-egy beszélgetés alatt. Ezt a folyamatot különböző kérdésekkel segítheti a csoportot a tanulási útján kísérő tanár vagy képző. Különösen igaz ez jelen összeállításunkra, ahol a történetek megismerése után sokszor javasolunk feldolgozó kérdéseket.

A kérdések feltevésénél figyelj arra, hogy a beszélgetés elején reflektálásra teret adó kérdéseket tegyél fel, amik a problémára, helyzetre, vagy annak részleteire kérdeznek rá (Mi történt? Hol volt a félreértés a szereplők között?). A beszélgetés vége felé pedig érdemes a megoldásra fókuszálni (Mit javasolnál nekik? Hogyan oldanád meg te a kialakult helyzetet?).

Fontos továbbá, hogy a nyitott kérdéseket a beszélgetések beindítására tudod jól használni, a zárt kérdéseket pedig a tények rögzítésére, vagy a tartalom összefoglalására lehet bevetni. Arra lehet számítani, hogy a résztvevő diákok szívesebben válaszolnak egymásnak a kérdésekre, így el lehet indítani úgy is egy beszélgetést, hogy először a diákok párban, vagy kiscsoportban válaszolnak meg néhány kérdést, majd az ott elhangzott válaszokat hozzák vissza a nagyobb csoportba.

Ha egy-egy választ jobban ki szeretnél bontani, mert találtál benne valami olyasmit, ami tanulságos lehet a csoportnak, akkor kérdezz vissza konkrétan az elhangzott szavakra. Így a válaszoló jobban ki tudja fejteni eredeti gondolatát anélkül, hogy másra kezdene el figyelni.

A Barna Hajnal feldolgozásánál (40. oldal) igyekeztünk egy olyan kérdéslistát összeállítani, ami kisebb változtatásokkal szinte minden emberi jogi történet feldolgozásához alkalmas.

AZ AMNESTY EMBERI JOGI OKTATÁSI PROGRAMJA
KÜLÖNBÖZŐ MÓDSZERTANI KÉPZÉSEKET SZERVEZ
SZAKEMBEREK SZÁMÁRA. AMENNYIBEN A MÓDSZERTAN
FELKELTETTE AZ ÉRDEKLŐDÉSED ÉS ÚGY ÉRZED,
HOGY SZÍVESEN KÖSTOLNÁL BELE AZ EMBERI JOGI
OKTATÁSBA, AKKOR KERESD FEL HONLAPUNKAT ÉS NÉZD
MEG AZ AKTUÁLIS LEHETŐSÉGEKET, KÉPZÉSEKET. AZ EMBERI
JOGI OKTATÁS MÓDSZERTANÁHOZ TOVÁBBI SEGÉDLETEK,
TIPPEK ÉS TRÜKKÖK TALÁLHATÓK A HONAPUNKON, VALAMINT
AZ EMBERI JOGI NEVELŐK HÁLÓZATÁNAK A HONLAPJÁN.

OKTATAS.AMNESTY.HU/TANAROKNAK
EJHA-HALOZAT.HU

AZ EMBERI JOGOK

OLYAN ALAPVETŐ JOGOK ÉS SZABADSÁGOK, AMELYEK KORRA, ÁLLAMPOLGÁRSÁGRA, NEMRE, FAJRA, SZEMÉLYES MEGGYÖZÖDÉSRE ÉS EGYÉB BEÁLLÍTOTTSÁGRA VALÓ TEKINTET NÉLKÜL MINDENKIT MEGILLETNEK, ÉS AZ EMBERI MÉLTÓSÁG, AZ EGYENLŐSÉG ÉS EGYMÁS KÖLCSÖNÖS TISZTELETÉNEK ELVÉN ALAPULNAK.

Saját döntéseket hozni, méltányos bánásmódban részesülni, és másokkal is méltányosan bánni – ez az emberi jogok lényege. Az alapvető emberi jogok univerzálisak, azaz a világon mindenkit egyformán megilletnek. Elidegeníthetetlenek, tehát nem foszthatnak meg minket tőlük. Emellett oszthatatlanok és egymással összefüggők, vagyis a jogok mindegyike egyforma jelentőségű, és egymással is szorosan összekapcsolódnak.

A második világháború borzalmait követően az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata egy olyan nemzetközi emberi jogi rendszer alapjait fektette le, amelynek előírásai nemzeti, regionális és nemzetközi szinten is jobba teszik mindannyiunk életét. Az emberi jogokra úgy is tekinthetünk, mint az államok kötelezettségeit meghatározó szabályokra, hiszen az államoknak, kormányoknak és tisztviselőiknek kötelessége tiszteletben tartani, megvédeni és érvényre juttatni a hatáskörük alá eső személyek emberi jogait.

AZ EMBERI JOGOKAT MINDIG TISZTELETBEN KELL TARTANI, NEM CSAK AKKOR, AMIKOR AZ ÜGY KÉNYELMES.

AZ EMBERI JOGOK EGYETEMES NYILATKOZATÁT AZ 1945-BEN MEGALAKULT EGYESÜLT NEMZETEK SZERVEZETE (ENSZ) DOLGOZTA KI A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚT KÖVETŐ ÉVEKBEN. 1948 ÓTA AZ EJENY A NEMZETKÖZI EMBERI JOGI RENDSZER ALAPJA. A VILÁG MINDEN ORSZÁGA KÖTELEZŐ ÉRVÉNYŰNEK ISMERTÉ EL A NYILATKOZAT 30 CIKKÉBEN LEFEKTETETT ALAPELVEKET.

Ahogy neve is sugallja, az EJENY egy nyilatkozat, méghozzá a világ kormányainak közös szándéknyilatkozata arról, hogy bizonyos közös normáknak megfelelő bánásmódban részesítenek minden embert. Az emberi jogok a nemzetközi jogba is beépültek: az EJENY az elfogadása óta számtalan kötelező érvényű jogi norma és egyezmény alapjául szolgált. Az Amnesty International és a hozzá hasonló jogvédő szervezetek ezekre a normákra és egyezményekre hivatkozva szólítják fel az államokat, hogy hagyjanak fel a jogsértésekkel.

AZ EMBERI JOGOK EGYETEMES NYILATKOZATÁNAK KÖZÉRTHETŐ, RÖVIDÍTETT VÁLTOZATA

POLGÁRI JOGOK ÉS SZABADSÁGJOGOK

Az élethez való jog, a rabszolgaság és a kínzás tilalma, a hátrányos megkülönböztetés tilalma.

1. **CIKK** Mindenki szabadnak születik, egyenlő jogokkal és méltósággal
2. **CIKK** A hátrányos megkülönböztetés tilalma
3. **CIKK** Az élethez, szabadsághoz és személyes biztonsághoz való jog
4. **CIKK** A rabszolgaság tilalma
5. **CIKK** A kínzás tilalma

ELJÁRÁSRA VONATKOZÓ JOGOK

Az ártatlanság véelme, a tisztességes eljáráshoz való jog, az önkényes letartóztatás és ítékezés tilalma.

6. **CIKK** Mindenkire kiterjedő jogi védelem
7. **CIKK** A törvény előtti egyenlőség
8. **CIKK** Jogorvoslat lehetősége jogsértés esetén
9. **CIKK** A jogtalan letartóztatás, bebörtönzés és kitoloncolás tilalma
10. **CIKK** A tisztességes eljáráshoz való jog
11. **CIKK** Az ártatlanság véelme
14. **CIKK** Üldözés esetén a menedékhez való jog más országban

SZOCIÁLIS JOGOK

Az oktatáshoz, családalapításhoz és családfenntartáshoz való jog, pihenéshez és egészségügyi ellátáshoz való jog.

12. **CIKK** Családi és magánélethez való jog
13. **CIKK** Az államon belüli szabad mozgáshoz és a lakóhely szabad megválasztásához való jog
16. **CIKK** A házassághoz és családalapításhoz való jog
24. **CIKK** A pihenéshez és a szabadidőhöz való jog
26. **CIKK** A neveléshez és az ingyenes alapfokú oktatáshoz való jog

GAZDASÁGI JOGOK

A tulajdonhoz, munkához, lakhatáshoz, nyugdíjhoz és megfelelő életszínvonalhoz való jog.

- 15. CIKK Állampolgársághoz való jog
- 17. CIKK Magántulajdonhoz való jog
- 22. CIKK Szociális biztonsághoz való jog
- 23. CIKK A méltányos fizetéshez és a szakszervezeti tagsághoz való jog
- 25. CIKK Az egészséghez és jólét biztosítására alkalmas életszínvonalhoz való jog

POLITIKAI JOGOK

Jog a közéletben való részvételhez, választójog, a békés gyülekezéshez való jog, a véleménynyilvánítás, a gondolat és a vallás szabadsága.

- 18. CIKK A gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadsága
- 19. CIKK A véleménynyilvánítás és az információ terjesztésének szabadsága
- 20. CIKK A békés célú gyülekezés és az egyesülés szabadsága
- 21. CIKK A közügyekben való részvétel joga

KULTURÁLIS ÉS SZOLIDARITÁSI JOGOK

A közösség kulturális életében történő részvételhez való jog.

- 27. CIKK Jog a közösség kulturális életében való szabad részvételhez
- 28. CIKK Mindenkinek joga van egy olyan nemzetközi rendszerhez, amelyben ezek a jogok teljes mértékben érvényesülnek
- 29. CIKK Mindenki köteles mások jogait tiszteletben tartani
- 30. CIKK Ezekről a jogokról senkit nem lehet megfosztani

A Mesés emberi jogaid videósorozatot a covid-járvány első hullámának karanténidőszaka hívta életre. Azt szeretttünk volna, hogy a kényszerű bezártság idején ne kelljen a gyerekeknek lemondaniuk az emberi jogi témájú történetekről. Azt reméltük, hogy videóinkkal egyrészt segítünk az online órákat tartó pedagógusoknak, másrészt átvállalhatunk egy-két esti mesét a szülőktől is.

Ahogy egymás után jelentek meg a felvételek, amelyeken ismert magyar színészek olvassák fel a meséket, megfogalmazódott bennünk az igény, hogy további támogatást nyújtsunk azok számára, akik valamilyen formában használni szeretnék őket. Jelen összeállításunkban óraterveket, feladatjavaslatokat és módszertani tippet kínálunk a pedagógusok számára, de hasznos lehet olyan a szülőknek is, akik szeretnének néhány jól megválasztott kérdés mentén emberi jogi kérdésekről beszélgetni gyerekeikkel.

A covid első hullámát újabbak követték és ismét online tanulásra kényszerültek az iskolai osztályok. Bár kiadványunk elsősorban élőben megtartott foglalkozás- és feladatjavaslatokat tartalmaz, törekedtünk arra, hogy az ötletek egy része online is hasznosítható legyen. A feladatok beépíthetőek például osztályfőnöki, irodalom, média, idegennyelv és drámaórába, valamint felhasználhatóak iskolán kívüli foglalkozásokon is. A kiadvány segítséget nyújt általános és középiskolai tanároknak is.

Szabadon alakíthatod a foglalkozást a résztvevők igényeinek és a körülményeknek megfelelően. Vedd figyelembe a csoport méretét és előzetes ismereteit az adott témában, valamint gondold át, hogyan lehetne minél interaktívabbá tenni a foglalkozást. A történet választásánál vedd figyelembe a résztvevők életkorát és azt, hogy éppen nyitottak-e a mese üzenetének a befogadására. Minden mesénél megjelöltünk egy ajánlott életkort, azonban te tudod a legjobban eldönteni, hogy az adott csoportra van-e szabva egy-egy feladat vagy gyakorlat. A meséket többféleképpen is bemutatathatod. Használhatod az Amnesty által összeállított videósorozatot, felolvashatod nekik, vagy a papírszínház kiadásokat közösen is elolvashatja egy-egy csoport.

Mindegyik foglalkozás részvételen alapuló kooperatív módszerekre épül, melyek során a résztvevők nemcsak befogadják az információt, hanem kutatómunkával, elemzéssel, beszélgetésekkel és kérdésekkel járják körül az eseteket. Ez egy olyan módszer, melynek keretében:

- a résztvevők irányítják a tanulási folyamatot, hiszen a foglalkozás az érdeklődési körüknek, képességeiknek és kérdéseiknek megfelelő irányt vesz;
- a tudás megszerzése mellett fejlődnek a kulcsfontosságú kompetenciáik és készségeik;
- a résztvevőknek lehetősége van véleményt alkotni, kérdéseket feltenni és jobban megérteni az adott dilemmákat, kérdésköröket;
- a résztvevők érzelmi kötődést alakítanak ki a történetek szereplőivel, így könnyebben tudnak reflektálni a történet értékeire.

AZ ÓRÁK ÉS A GYAKORLATOK FEJLESZTÉSI CÉLJAI

A jó mesék észrevétlenül nyitottabbá tesznek és fejlesztik empátiás készségeinket, segítenek abban, hogy egyrészt megértsük és megtanuljuk tisztelni mások gondolkodásmódját és nézőpontját, ugyanakkor lehetőségünk van megismerni mindannyiunkra jellemző érzelmeket és univerzális értékeket. A Mesés emberi jogaid sorozat alapját képező mesék témái eredendően lehetővé teszik, hogy az emberi jogi kérdések az adott életkornak megfelelően, már viszonylag fiatal korokban jelen legyenek a gyerekek életében.

Kiadványunk gyakorlatai fejlesztik a diákok kritikai gondolkodását és reflexiós készségét, illetve közelebb viszik őket különböző fogalmak, például az előítélet és a sztereotípiá alaposabb megértéséhez. Egyes feladatok felhívják figyelmüket a párbeszéd fontosságára, mások segítik őket konfliktusaik konstruktív kezelésében és fejlesztik vitakultúrájukat.

Néhány gyakorlat ezentúl alkalmas arra is, hogy felhívja a diákok figyelmét az egymásért való kiállás fontosságára és nem utolsósorban megismertetik velük az EJENY alapvető értékeit.

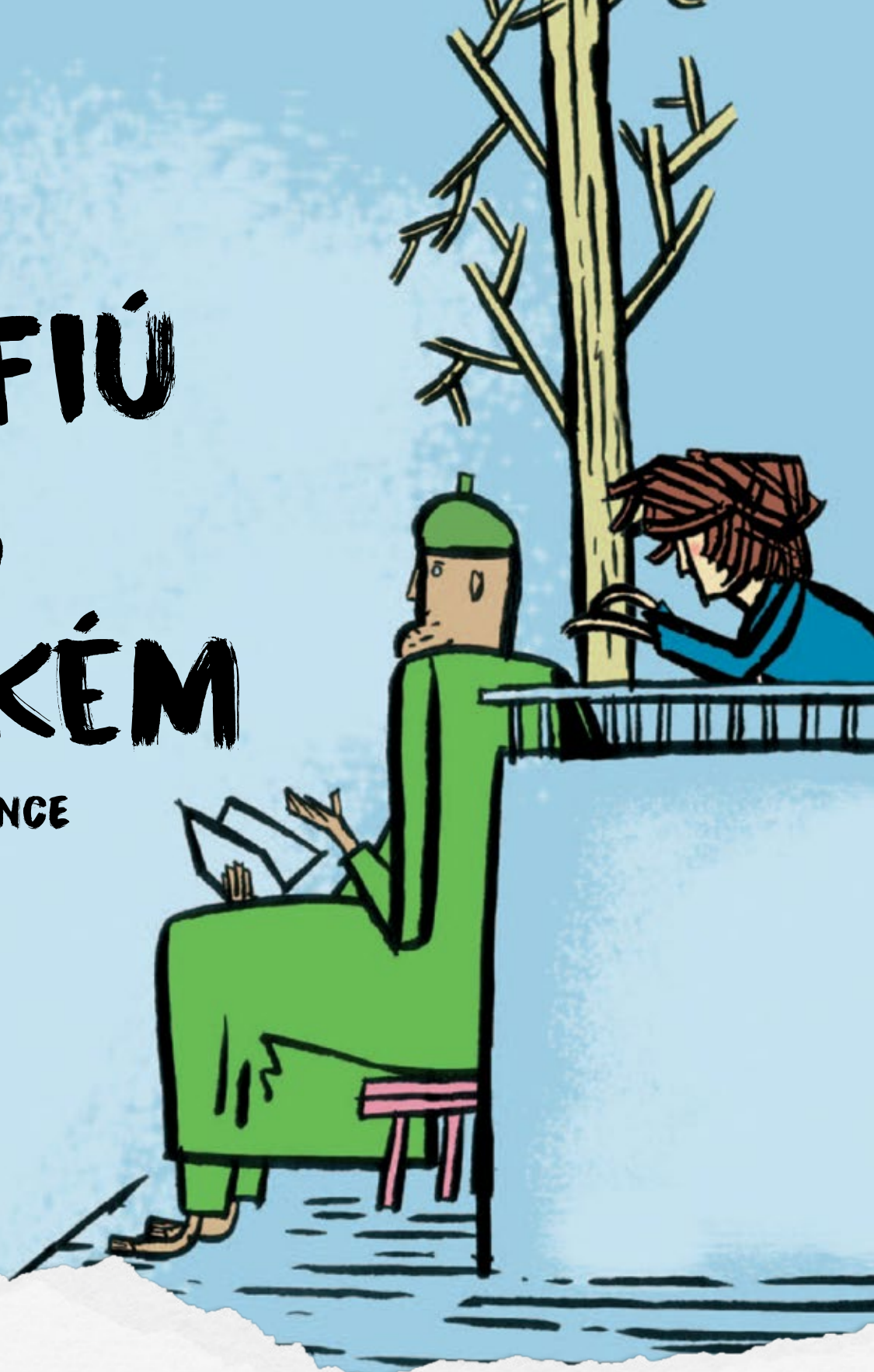
A TÖRTÉNETEKET MEGISMERHETED A SZÍNÉSZEK ELŐADÁSÁBAN AZ AMNESTY YOUTUBE VAGY FACEBOOK FELÜLETÉN A MESÉS EMBERI JOGAID KERESŐSZAVAKKAL, ÉS MEGRENDELHETED ŐKET KÖNYV, ILLETVE PAPIRSZÍNHÁZ FORMÁBAN A GSI-MOTA KIADÓ HONLAPJÁRÓL:

WWW.GSI-MOTA.HU

A FIÚ ÉS A KÉM

- LAWRENCE
SCHIMEL

KULCSFOGALMAK:

NYITOTTSÁG, ELFOGADÁS,
KRITIKUS GONDOLKOZÁS,
KULTÚRÁK KÖZÖTTI KÜLÖNBSÉGEK

AJÁNLOTT ÉLETKOR:
10-14 ÉVES KOR

A KÖNYV HÁTTERE

LAWRENCE SCHIMEL MESÉJÉBEN EGY GYANÚS IDEGEN ÉRKEZIK A KISVÁROSBA. KICSIT MÁSHOGY NÉZ KI, MINT A VÁROSIÁK, DE A VISELKEDÉSE MÉG FURCSÁBB. CSAK ÜL, FIGYEL ÉS JEGYZETEKET KÉSZÍT, RÁADÁSUL ISMERETLEN BETŰKKEL. A GÍMSZEREPLŐ RÖGTÖN ROSSZAT SEJT, AZT GONDOLJA, KÉM ÉRKEZETT HOZZÁJUK, HOGY KILESSÉ A TITKAIKAT. ELMÉLETÉT MEGOSZTJA BARÁTAIVAL, AZOK PEDIG OTTHON A SZÜLEIKKEL. A FELHÁBORODOTT FELNÖTTEK HAMAR TÖMEGGÉ NÖNEK, AKIK EL AKARJÁK ÜLDÖZNI AZ IDEGEN FÉRFIT.

A TÖRTÉNET JÓL MUTATJA BE, MILYEN AZ, AMIKOR NEM GONDOLKOZUNK, NEM KÉRDEZÜNK, HANEM FELTÉTELEZÉSEINKRE ALAPOZVA FÉLELEMBŐL VAGY DÜHBŐL CSELEKSZÜNK. UGYAN AZ ESEMÉNYEK ITT EGY SZERENCSES FORDULATNAK HÁLA NEM FAJULNAK EL, DE SEJTJÜK, MI TÖRTÉNHESETT VOLNA, HA NEM LÉP KÖZBE A MESSZI FÖLDRŐL ÉPP HAZATÉRT FIATALEMBER. A MESE KAPCSÁN ELGONDOLKODHATUNK ARRÓL, HOGY HOVÁ VEZET A HAZUGSÁGOK TERJESZTÉSE, ÉS HOGY MIÉRT KULCSFONTOSÁGÚ MEGBIZONYOSODNI AZ INFORMÁCIÓK IGAZSÁGTARTALMÁRÓL.

A FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ FELADATOK

FELADATOK A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE ELŐTT

ADD TOVÁBBI!

Álljatok körbe és a tőled balra álló diák fülébe súgj bele egy egy-két soros mondatot (például az EJENY egyik cikkelyét). Ezután az, akinek belesúgtál a fülébe, súgja tovább következő diáknak. Így tovább, amíg végig nem ért a kör. A kör utolsó tagja ismételje el hangosan, amit hallott, majd olvassátok fel az eredeti mondatot.

Ha nagyon sokan vannak a csoportban, alkothatsz két sort és akár versenyezhetnek is. Az első körben a gyorsaság a cél, a másodikban az a csapat lesz a győztes, ahol pontosabban ér végig a mondat.

Röviden beszélgetsetek a tapasztalatokról:

Mi történt? Megváltozott a mondat, mire eljutott az utolsó emberig?

Miért? Miben változott a taktikátok, amikor a pontosság számított?

MI VAN A ZSÁKBAN?

Készíts elő egy nem átlátszó zsákot vagy szatyrot, amibe belekészítesz néhány nem jellegzetes formájú tárgyat (pl. hűtőmágnes, konyhai eszköz, szerszám, építőkocka, parfümös üveg stb.)

A tárgyakat tartalmazó zsákot adjátok körbe, de nem szabad belenézni. A diákok tapogasanak meg egy-egy tárgyat és próbálják meg megtippelni, mi az. Ha körbeértetek mutasd meg nekik a tárgyakat, majd beszélgetsetek arról, hogy mi történt a találgatás közben.

Kérdések a gyakorlat után: Volt, aki eltalálta, hogy mi van a zsákban? Miért volt nehéz a feladat? Volt, akit befolyásolt a többiek véleménye? Hogyan és miért?

A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE

A mesét otthon és iskolai keretek között is feldolgozhatjátok úgy, hogy a videó megnézése közben beszélgettek. Nézzétek meg közösen a videót. Állítsd meg a felvételt minden alkalommal, amikor Sütő András, a mesét felolvasó színész feltesz egy kérdést és beszélgetsetek róla. A feltett kérdéseket kiegészítheted saját kérdésekkel.

- Mit gondoltok, honnan jött az idegen és milyen más külföldieket ismertek még?
- Mit gondoltok, mit jelenthettek a hieroglifák? Vagy az a furcsa írás, amit az idegen írt?
- Mit gondoltok, mit ír?
- Mi tetszett benne a legjobban? Mely részek voltak érdekesek? Mi az, amin elgondolkodtatok, miért?
- Mit gondoltok, ti hogyan bizonyosodnátok meg arról, hogy a diák igazat ír és nem titkosírás van a füzetben?
- Ti le szoktátok ellenőrizni, hogy amit olvastok, az igaz? Hogyan?

FELADATOK A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE UTÁN

ELSŐ ILLUSZTRÁCIÓ – CSÖGSELÉK

Mutasd meg a résztvevőknek a képet és írjátok le együtt, hogy mit láttok. Érdeemes elemezni az arányokat, a mozdulatokat, és hogy mit jelképezhet a betűkből összeálló figura. Nagyobb gyerekekkel beszélgetsetek arról, hogy tudnak-e olyan példát hozni a (magyar) történelemből, amikor a felhergelt tömeg rátámadott valakire vagy egy egész csoportra.

(1944 Magyarország, devecseri felvonulás)

➤ **MÁSODIK ILLUSZTRÁCIÓ**
- A NYELVEKET TANULÓ FIÚ

Nézzétek meg közösen a képet és elemezzétek, amit láttok. Érdemes kitérni arra, hogy a résztvevők szerint mit jelképezhet a laptopból a fiú felé nyúló kéz.

A fiúból műfordító lesz a történet végére. Kérdezd meg a résztvevőket, hogy ismernek-e még olyan embereket, akiknek az a szakmájuk, hogy mások között közvetítsenek (tolmács, mediátor, párterapeuta.) Megkérdezheted a diákokat, hogy kerültek-e már olyan szituációba, amikor ők segítettek két embernek megérteni egymást? Meséljenek róla!

Az alábbi ábrán több nyelven írtuk le azt a szót, hogy béke. Mutasd körbe a diákoknak, vagy oszd ki nekik fénymásolt példányokban. Kérd meg őket, hogy kiscsoportokban vagy párokban válaszoljanak az alábbi kérdésekre. A gyakorlatot úgy is végezhetitek, hogy minden kérdés után közösen átbeszélitek a válaszokat.

- Mit gondoltok, mit jelentenek az egyes szavak?
- Vajon milyen nyelven írhatták őket?
- Válasszátok ki az egyik szót és írjátok körül azt az országot, ahol ezt használják.

A gyakorlat ráébresztheti a résztvevőket a nyelvi sokszínűség mellett a saját előítéleteikre az egyes nyelvekkel, vagy az azokat használókkal kapcsolatban. A beszélgetés moderálásánál érdemes többször megkérdeni, hogy mi alapján jutottak a csapatok / párok az egyes eredményekre.

MONGOL:

амар амгалан

PERZSA:

صلح

KÍNAI:

和平

GÖRÖG:

ειρήνη

Otthonra is kiadható feladat: A diákok válasszanak ki egy-egy szót a meséből kimásolt képről és azzal dolgozzanak tovább. Derítsék ki, hogy milyen nyelven van és keressenek rá, melyik ország(ok)ban beszélik. Olvassanak egy kicsit utána az adott ország kultúrájának és keressenek egy olyan érdekes szokást, amiben különböznek tőlünk. Az óra végén vagy a következő órán mutassák be a többieknek.

AJÁNLOTT ÉLETKOR:
8-12 ÉV

MI LENNE, HA...

- THIERRY
LENAIN

KULCSFOGALMAK:

MÉLTÓSÁG, EMBERI JOGOK,
HÁBORÚ, SZEGÉNYSÉG,
TERMÉSZETVÉDELEM

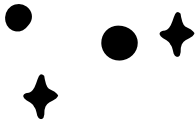
A KÖNYV HÁTTERE

ELMÉLKEDÉS A MINKET
KÖRÜLVEVŐ VILÁGRÓL,
AZ EMBERI LÉT FÁJDALMAS
VALÓSÁGÁRÓL, ANNAK
SZÉPSÉGÉRŐL – IGAZI
GONDOLATÉBRESZTŐ,
FILOZOFIKUS MESE.
A RÖVID NOVELLÁBAN EGY
KISGYEREK GONDÁLKOZIK RÁ
A VILÁG SZÉPSÉGEIRE ÉS
SZÖRNYŰSÉGEIRE. MEGHATÓAN
ÁRTATLAN ÖTLETEI TÁMADNAK
A PROBLÉMÁK MEGOLDÁSÁRA,
MELYEKRŐL FELNÖTTKÉNT
TUDJUK, HOGY LEHETETLENEK,
A RÖVID TÖRTÉNET
VÉGÉNEK FORDULATA
MÉGIS REMÉNNYEL TÖLT EL
BENNÜNKET AZ EMBERISÉG
JÖVŐJÉRE NÉZVE.

A FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ FELADATOK

A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE ELŐTT

* LABDÁS RÁHANGOLÓDÁS

Eszközök: labda, tábla vagy flipchart

Írd fel a táblára vagy flipchartpapírra a mese címét: Mi lenne, ha... Állítsd nagy körbe a diákokat és kérd meg őket, hogy gondolkozzanak el azon, hogy hogyan folytatnák ezt a mondatot. Adj nekik egy kevés gondolkodási időt, majd dobd a labdát az egyik diáknak és kérd meg, hogy folytassa hangosan a mondatot, ezután dobja valaki másnak a labdát. Hallgassatok meg néhány gondolatot, vagy akár mindenkiét. Ezután meséld el a diákoknak, hogy ma egy olyan történetet fognak megismerni, amelynek az a címe, hogy Mi lenne, ha...

A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE

A mesét otthon és iskolai keretek között is feldolgozhatjátok: olvassd fel a papírszínház verziót, vagy vetítsd le a videót.

A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE UTÁN

* VÁLTOZTASS!

A tábla vagy flipchartpapír bal oldalán gyűjtsétek össze, hogy milyen rossz dolgokat látott maga körül a főszereplő, majd a jobb oldalra gyűjtsétek össze, hogy hogyan javította volna meg ezeket.

Opicó: Adj rá lehetőséget, hogy a diákok saját ötletekkel is kiegészítsék a listát. Kérdezd meg, nekik eszükbe jut-e még olyan rossz dolog, amin szeretnének változtatni.

A gyakorlat végén utalj vissza a mese címére. **Most hogyan folytatnák a mondatot?**

* AZ EMBERI JOGOK EGYETEMES NYILATKOZATA

Készíts elő az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatából mindenkinek egy példányt (12-13. old). Meséld el a gyerekeknek, hogy 1948-ban, a második világháború szörnyűségeiből okulva az ENSZ úgy döntött, hogy annak érdekében, hogy ezek ne ismétlődhessenek meg, közös értékekben egyeznek meg, közös jogokat alkotnak, amelyek a világon minden emberre érvényesek lesznek. Összegyűjtöttek harminc olyan alapvető emberi jogot, amelyek mindenkit megilletnek.

Ezután alkoss 3-4 fős csoportokat és kérd meg a diákokat, hogy olvassák át a 30 cikkelyt, majd keressék meg azokat, amelyek a gyerek által is látott problémákkal hozhatók összefüggésbe. Pl. éhezés – 25. cikkely, hatalmasok – 7, 20, 21. cikkely, környezetszennyezés – 25. cikkely stb.

A feladathoz megrendelheted az Amnesty Emberi Jogi Oktatási felületéről a Nyilatkozat A2-es plakátját, vagy egy kártyapaklit a 30 joggal.

(Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata egy keretrendszer, egy szándéknyilatkozat, ezeket a jogokat az államok ezután beemelhetik a belső jogrendszerükbe. A legtöbb ország az alaptörvénybe vagy alkotmányba foglalta az emberi jogokat, vagy azoknak egy részét.)

* LEGYEN ÚGY, HOGY...

Ismét álljatok körbe és kérd meg a gyerekeket, hogy most gondoljanak az órán elhangzottakra, és mindenki fejezze be azt a mondatot, hogy Legyen úgy, hogy... Dobjatok egymásnak körbe egy labdát úgy, hogy senki se maradjon ki.

An artistic illustration of an elephant and a monkey. The elephant is the central focus, with its trunk curled upwards. It has a reddish-brown body with white tusks and a white trunk. A small monkey with a red face and a brown body is perched on the elephant's back. The background is a mix of grey and white with faint floral patterns. The title is written in large, bold, white and black letters.

A VAKOK ÉS AZ ELEFÁNT

- HINDU MESE

KULCSFOGALMAK:

AJÁNLOTT ÉLETKOR:
10-14 ÉVESEK

**MEGISMÉRÉS,
MÁSİK IGAZSÁGA,
NÉZŐPONTOK SOKFÉLESEGE**

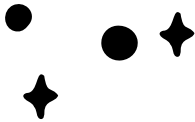
A KÖNYV HÁTTERE

EGY VAKOK LAKTA TÁVOLI FALUBA UTAZÓ ÉRKEZIK ELEFÁNTHÁTON.
A FALUSIAK SZERETNÉK MEGTUDNI, MILYEN IS A SZÁMUKRA
ISMERETLEN ÁLLAT, EZÉRT ARRA KÉRIK A HAT LEGBÖLGSEBB EMBERT,
HOGY VIZSGÁLJÁK MEG AZT ÉS MONDJÁK EL NEKIK, HOGYAN IS
KELL ELKÉPZELNIÜK. A BÖLGSEKNEK AZONBAN MÁS-MÁS TESTRÉSZ
AKAD A KEZÉBE ÉS ATTÓL KEZDVE KÉPTELENEK KIMOZDULNI
SAJÁT NÉZŐPONTJUKBÓL ÉS MEGPRÓBÁLNI MEGÉRTENI A MÁSIKAT.
A TÖRTÉNET ARRA TANÍT BENNÜNKET, HOGY MIÉRT ÉRDEMES
NYITOTTNAK LENNI MÁSOK VÉLEMÉNYÉRE AKKOR IS, HA TELJESEN
BIZTOSAK VAGYUNK A MAGUNK IGAZÁBAN.

A FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ FELADATOK

A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE ELŐTT

✦ KIRAKÓS

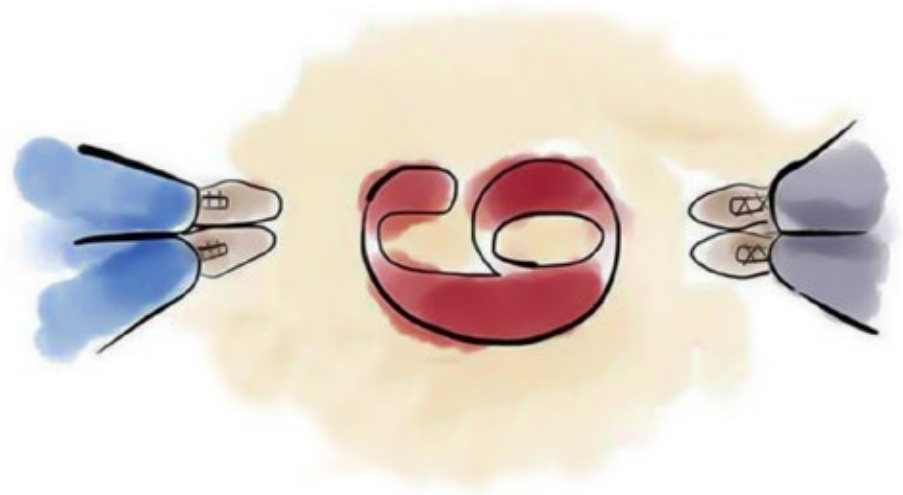
A gyakorlatot többféleképpen el tudjátok végezni a rendelkezésre álló eszközöktől függően. Ha van egy papírszínház példányod, akkor tudod használni annak a lapjait, vagy a nagy plakátot kicsikre vágva. Ha nincs meg neked a papírszínház verzió, akkor elkészítheted a feladathoz szükséges 12 papírlapot és használhatjátok azt.

Első variáció: oszd a csoportot 12 párra vagy kiscsoportra és minden csoportnak adj egy lapot a papírszínházból, majd kérd meg őket, hogy beszélgessenek arról, hogy mit ábrázol a kép, anélkül, hogy elolvassák a hátulján a szöveget. Ha ez megvan, akkor kérd meg a csoportokat, hogy röviden mutassák fel a képüket a többieknek és mondják el, hogy szerintük mit ábrázol. Ez után mondd el a csoportnak, hogy amit most a kezükben fognak, az valójában egy nagyobb kép része. Kérdezd meg tőlük, hogy szerintük vajon mit ábrázol az egész kép. (A képet a mese meghallgatása után össze is rakhatjátok.)

Egy másik verzióban írd fel 12 lapra az elefántra jellemző külső vagy belső tulajdonságokat (szürke, afrikai állat, ázsiai állat, emlős, négy lábú, matriarchális társadalomban él, növényevő, hosszú életű, veszélyeztetett, intelligens, gondoskodó stb.) és ezeket oszd ki a kiscsoportoknak. Itt is kérd meg őket, hogy tippeljék meg, melyik állatról van szó, de csak maguknak. Majd szép lassan kezdj el két kiscsoportot összeültetni, hogy a két, majd a három tulajdonság alapján tippeljenek. Az első körben 12 csoport van, majd 6, majd három. Amikor már csak három csoport van, akkor kérd meg a csoportokat, hogy hangosan mondják meg a tippjüket.

◆ KÉTÉRTELMŰ KÉP

Mutasd meg vagy vetítsd ki a diákoknak a képet és röviden foglaljátok össze, mi látható rajta. Ezután beszélgetsetek arról...

- Mit üzen számodra ez a kép? Voltál-e már hasonló helyzetben? Mi történt?
- Volt-e olyan, amikor valakivel valamiben nem értettetek egyet?
- Mi lett ennek a vége? Sikerült megállapodnotok, vagy egyikőtök teljesen érvényt szerzett a maga álláspontjának?

A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE

A mesét többféleképpen is megismerhetik a résztvevők. Terítsd ki a papírszínház lapjait, majd a körben mindenki olvassa fel az előtte fekvő képkocka hátulját. 12 kép van, úgyhogy a csoport méretétől függően lehet, hogy lesz, akinek nem jut, vagy akinek többet kell majd olvasnia. A papírszínházat te magad is felolvashatod, vagy levetítheted a videót. Utóbbi két esetben adhatsz a résztvevőknek kérdéseket, amikre érdemes figyelniük a mese hallgatása közben.

A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE UTÁN

✦ BESZÉLGETÉS

Beszélgess a diákokkal a történetről! Válogass az alábbi kérdések közül, de tartsd szemmel, hogy a gyakorlat után milyen feladattal fogjátok folytatni a mű feldolgozását, lehetőleg ne ismétlődjenek a kérdéseid.

- Mit szimbolizálhat, jelképezhet, hogy a falu bölcsei vakok?
- Mit szimbolizálhat az elefánt, az egyes részei?
- Mindennek ellenére miért érthetőek meg a bölcsek, hogy ragaszkodnak a saját igazukhoz?
- Miért nem mondhatjuk igazán bölcseknek a mesében szereplő bölcseket?
- Szerintetek mi lett volna igazán bölcs megoldás a bölcsek részéről ahelyett, hogy ököllet estek volna egymásnak, hogy védjék a saját kis igazukat? (elhangzik a videóban)
- Hogyan tudhatták volna meg a teljes igazat?
- Mit javasolnál a bölcseknek?
- Hogy tennél igazságot a bölcsek között, amely mindenki számára elfogadható megoldás lenne?

✦ FORRÓ SZÉK

Oszd négy csoportba a diákokat. Minden csoport képzelje bele magát valamelyik meseszereplő helyzetébe (az elefánt, az utazó, a falu egyik lakója, egy bölcs). Miután ez megtörtént, mondd el a diákoknak, hogy akárcsak egy riportban vagy interjúnál, lesznek riporterek és interjúalanyok. A négy néhány perces interjú alatt a három másik csoport tagjai kérdezik az alanyokat arról, hogy mi is történt, mit láttak ők, hogyan érezték magukat az események alatt.

A gyakorlat végén beszélgetsetek arról, hogy hogyan érezték magukat a feladat során. Milyen volt behelyezkedni a különböző szerepekbe, hallottak-e meglepő választ? Kinek melyik szerep volt érdekesebb, kérdezni vagy mesélni?

Ha több idő van, a gyakorlatot el lehet végezni kis csoportokban is és utána nagycsoportban reflektálhatnak.

◆ NAPLÓ

Kérd meg a diákokat, hogy válasszanak ki egy szereplőt a meséből (az elefánt, az utazó, a falu egyik lakója, egy bölcs) és egy napló- vagy blogbejegyzésben az adott szereplő szemszögéből írják meg, hogyan élték meg, hogyan értékelik az eseményeket. Ha kedvük van, írás helyett videóban is elmesélhetik az élményeiket.

◆ SZEREPJÁTÉK

A terem közepén rendezzék el körben a székeket. Belül hat székből alkossatok egy kisebb kört. Kérj meg hat diákot, hogy foglaljanak helyet a belső körben, ők lesznek a falu bölcsei. Oszd ki nekik cetliket, hogy melyikük melyik bölcs (pl.: 1. bölcs, aki az elefánt fülét tapogatta meg, 2. bölcs, aki az elefánt oldalát tapogatta meg stb.) majd kérd meg őket, hogy csukják be a szemüket. A csoport többi tagja a nagy körben üljön le, ők a megfigyelők.

● AHOGYAN A MESÉBEN VITÁZTAK A BÖLCSEK

Kérd meg a belső körben ülő diákokat, hogy csukják be a szemüket és képzeljék bele magukat annak a bölcsnek a szerepébe, akit ők alakítanak. Mondj egy-két mondatot, amelyekkel segíted őket. *(Csukd be a szemed és képzelj el, hogy a falu egyik öreg bölcsé vagy. Régóta élsz a közösségben, mindenki tisztel és hallgatnak rád. Ma reggel komoly feladatot kaptál, te lehettél az egyik, aki megtapogathatta a messzi földről érkezett ismeretlen állatot. Félve léptél mellé és először csak nagyon óvatosan merted kinyújtani a kezedet. Mostanra azonban bizonyosságot szerezted és lelkesen teljesítet a feladatodat, hogy minél jobban átadd az egész falunak, amit tapasztaltál.)*

Ezután kérd meg a bölcséket alakító diákokat, hogy mutassák meg azt, ahogyan a mesében vitázott a hat szereplő. Amikor mindenkinek csak a saját igaza volt a fontos és nem figyeltek a többiekre.

Pár perc után állítsd meg a játékot és tegyél fel néhány kérdést.

- a megfigyelőknek: Mit láttatok?
Mennyi együttműködés volt bennük?
Mennyire álltak ki a saját maguk igazsága mellett?
- a szereplőknek: Milyen érzés volt ebben a vitában lenni? Mi volt a rossz?

● VITA MÁSKÉPPEN

Kérd meg a belső körben ülő diákokat, hogy megint mondják el a tapasztalatukat az elefántról a többi bölcsnek, de most:

1. Kérdezzenek egymástól úgy, hogy több információjuk legyen.
2. Tartsák tiszteletben egymást úgy, hogy elfogadják a többiek tapasztalását is, de ők is biztosak maradnak a saját tapasztalásukban.
3. Keressenek megoldást.

Pár perc után most is állítsd meg a játékot és tegyél fel kérdéseket.

- a megfigyelőknek: Most mit láttatok? Most mennyire működtek együtt egymással?
- a szereplőknek: Most milyen érzés volt ebben a vitában lenni? Miben volt ez más, mint az előző?

A gyakorlat után rendeződjete nagy körbe és beszélgetsetek a tapasztalatokról. Szedjétek össze, hogy mi kellett ahhoz, hogy a bölcsök párbeszédet tudjanak folytatni egymással.

Ha korábban foglalkoztatok már ilyesmivel, vagy a későbbiekben tervezel, a végén felrajzolhatsz egy táblázatot a konfliktuskezelésről, amelyben megmutatod, hogy az első eset a VERSENGŐ konfliktuskezelési mód volt (*magas önérvényesítés, alacsony vagy nulla együttműködés*) az utóbbi pedig a MEGOLDÓ stratégia volt.

Ezután érdemes lehet menni egy kört, ahol minden résztvevő el tudja mondani néhány szóban, hogy mit tanult a feladatból.

◆ HOGYAN ISMERJÜK MEG AZ ELEFÁNTOT

A foglalkozás zárásaként kérd meg a csoportot, hogy álljanak megint körbe, hogy még egyszer mindenki szóhoz tudjon jutni és alkalma legyen átgondolni, feldolgozni a tanultakat. A következő kérdések közül tegyél fel egyet és dobjatok körbe egy labdát, hogy mindenki szóhoz jusson.

- Mit üzensz a bölcsnek?
- Milyen állat az elefánt?

BARNA HAJNAL

- FRANCK PAVLOFF

KULCSFOGALMAK:

**SZABADSÁG, MÉLTÓSÁG, EMBERI JOGOK,
TÖRVÉNY ELŐTTI EGYENLŐSÉG,
GONDOLATSZABADSÁG**

**AJÁNLOTT ÉLETKOR:
12-18 ÉVESEK**

A KÖNYV HÁTTERE

A KÖNYV ÍRÓJA FRANCK PAVLOFF, FRANCIA PSZICHOLOGUS-ÍRÓ.
A MŰVET EREDETELEG 1998-BAN ADTÁK KI, DE IGAZÁN 2002-BEN
LETT NÉPSZERŰ FRANCIAORSZÁGBAN, AMIKOR
JEAN-MARIE LE PEN SIKERESEN BEJUTOTT A FRANCIA
ELNÖKVÁLASZTÁS MÁSODIK FORDULÓJÁBA. LE PEN HÍRES VOLT
SZÉLSŐJOBBOLDALI NÉZETEIRŐL, IDEGEN-GYŰLÖLETÉRŐL ÉS RASSZISTA,
ILLETVE ANTISZEMITA MEGJEGYZÉSEIRŐL. A KÖNYV AZÓTA KÖTELEZŐ
OLVASMÁNY LETT FRANCIAORSZÁGBAN.

A FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ FELADATOK

A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE ELŐTT

◆ SZABADSÁG

Olvasd fel a diákoknak az alábbi mondatot, majd kérdezd meg őket, hogy számukra mit jelent a szabadság. Miután mindenki el tudta mondani (használhatsz labdát), mondd el, hogy ezen a foglalkozáson egy hasonló mondattal kezdődő történetet fognak megismerni.

„Lábunkat kinyújtva ültünk a napsütésben Charlie-val. Nem igazán beszélgettünk: megosztottuk egymással csapongó gondolatainkat, anélkül, hogy igazán odafigyeltünk volna arra, mit is mond a másik. Jóleső pillanatok voltak: kávékat kortyolgatva hagytuk, hogy teljen az idő.” Számunkra ez volt a szabadság.

/Részlet a Barna Hajnalból/

A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE

A történet megismerése a választott feladattól függően többféleképpen is történhet. Vetítsd le a Mesés emberi jogaid videót, vagy egy másik verzióját a papírszínháznak. Felolvashatod te magad is, vagy kiadhatod a lapokat a csoportnak, hogy ők olvassák fel egymásnak.

FELADATOK A TÖRTÉNET MEGNÉZÉSE KÖZBEN

FIGYELJETEK A KÉRDÉSEKRE

A diákokat oszd párokba vagy kis csoportokba, majd papíron add nekik oda a kérdéseket, amelyekre a történet alatt figyelniük kell.

- Van valami, ami nincs leírva a történetben?
- Kinek nem halljuk a hangját?
- Milyen témákat dolgoz fel a történet?
- Kinek a története ez?
- Kinek a méltóságát tartják tiszteletben?
- Mi a mesélő?
- Ki hozza a döntéseket a történetben?
- Kinek a viselkedése lep meg?

A történet meghallgatása után kérd meg a párokat vagy kis csoportokat, hogy maximum 10 perc alatt beszéljék meg a kérdésekre adott válaszaikat. Ezután közösen beszéljétek meg a válaszokat, nézzétek meg, vannak-e vitás pontok.

EZEKET
A KÉRDÉSEKET BÁRMILYEN
TÖRTÉNET EMBERI JOGI
VONATKOZÁSÚ FELDOLGOZÁSÁHOZ
HASZNÁLHATOD.

◆ HÁNY IGAZSÁGTALANSÁGOT HALLASZ?

Kérd meg a diákokat, hogy a történet hallgatása közben minden esetben húzzanak egy-egy vonalat a füzetükbe, amikor valami igazságtalan, meglepő, furcsa vagy durva dolgot hallanak.

A történet meghallgatása után nézzétek meg, hogy kinek hány vonala van. Mikor húzta és miért? Hogyan reagáltak a főszereplők ezekre az eseményekre? Mit lehetett volna tenni azokon a pontokon? Mit tehettek volna a szereplők?

◆ SZAVAZÁS / VÉLEMÉNYVONAL

A feladat célja, hogy beszélgetés alakuljon ki és minél többen elmondják a véleményüket az egyes mondatok kapcsán.

A videót állítsd meg az általad kiválasztott kritikus pontoknál és kérd meg a diákokat, hogy mondják el a véleményüket arról, hogy mit csinálhatnának a történet szereplői. Ehhez használhatsz véleményvonalat, vagy szavazást.

Az alábbi példamondatok, gondolatok segíthetnek, és ezek mellé/helyett gyűjts a csoport igényeinek, életkorának megfelelő mondatokat.

- Maradjunk inkább csendben, nem kell a feltűnést keresni, hiszen a végén még minket is elvisznek!
- Azonnal tiltakozni kell valahogy, pl. aláírásokat gyűjteni.
- Szervezni kell egy beszélgetést a baráti körben és ott kitalálni mit lehet tenni, megbeszélni a családdal.
- Tüntetést kell szervezni, az utcára kell vonulnunk mind.
- Ugyan már! Volt már ennél rosszabb törvény is, az államnak és a tudósoknak biztos igazuk van, mindenkinek együtt kéne működni velük!

Beszélgessetek arról a mese után, hogy ehhez képest hogyan viselkedtek a történetben szereplő város lakói és a főhősök. Miért?

- **VÉLEMÉNYVONAL: JELÖLD KI EGY VONALAT A TEREMBEN, AMELYNEK EGYIK VÉGE A "TELJESEN EGYETÉRTEK", MÁSIK VÉGE AZ "EGYÁLTALÁN NEM ÉRTEK EGYET" PONT. A DIÁKOK EZEN A VONALON HELYEZKEDJENEK EL ATTÓL FÜGGŐEN, HOGY HOGYAN VISZONYULNAK EGY ADOTT ÁLLÍTÁSHOZ, MAJD KÉRDEZD MEG ŐKET, HOGY MIÉRT ODA ÁLLTAK.**

FELADATOK A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE UTÁN

◆ MESÉLD EL MÁS SZEMPONTJÁBÓL!

A diákokat oszd csoportokba. Az egyes csoportok különböző karakterek szempontjából gondolják végig a történetet, majd mesélik el a többieknek, hogy szerintük mit élt meg az ő szereplőjük. Lehetséges karakterek: Charlie, a kutya, egy újságíró, könyvkiadó, egy tudós, egy rendőr.

◆ ADJ HANGOT!

A történet meghallgatása után két diák beáll a kör közepére vagy kiáll a többiek elé. Az egyikük tátogva, mutogatva mondja el, hogy egy esemény hogyan érintette, mit tett volna, hogyan érezte magát benne. Egy másik diák tolmácként hangot ad neki. Lehetséges karakterek: egy bezárt lap újságírója, az uszkárját elvesztő kislány stb. (Lásd az előző feladatnál.)

A feladatot arra is lehet használni, hogy arról beszélgessetek, hogy kik azok, akiknek nincsen hangja, miért fontos értük is kiállni és hogyan lehet azt megtenni.

◆ JÓKIVÁNSÁGOK

A foglalkozás zárásaként álljatok körbe és kérdezd meg a résztvevőket, hogy ha találkozhatnának a két jóbaráttal a történet elején, mit kívánnának nekik. Használj egy labdát, hogy mindenki szóhoz jusson.

A diákok keressenek zenét, amelyeket aláfestésként használnának egy-egy jelenthez, vagy a kedvenc jelenetükhöz.

Kérd meg a diákokat, hogy egy-egy adott fordulóponton fejezzék be máshogy a történetet. Például amikor elkezdi osztani az arzénpirulákat, betiltják a városi Napilapot, amikor barátja betörve találja Charlie ajtaját. A fordulópontot közösen is kiválaszthatjátok, de a diákok egyedül is dönthetnek róla.

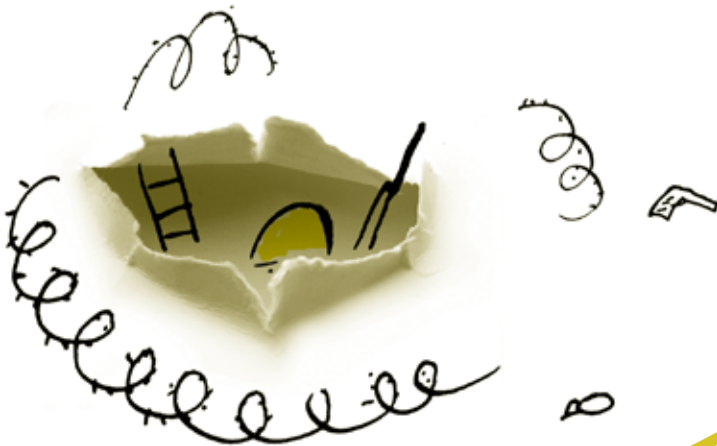
Gyűjtsenek jelszavakat a diákok, amelyekből banner és jelvényt készíthetnek a tüntetésre a nem barna állatok védelmében. Írjanak petíciót a különböző színű állatokért.

AZ ELLENSÉG

- DAVIDE CALI -
SERGE BLOCH

KULCSFOGALMAK:

HÁBORÚ, ELLENSÉGKÉP, EGYMÁS
MEGISMÉRÉSE ÉS TISZTELETE,
NYITOTTSÁG ÉS TOLERANCIA

A KÖNYV HÁTTERE

"AZ ELLENSÉG OTT VAN,
MÉGSEM LÁTSZIK SOHA" -
ÍRJA DAVIDE GALI A MESE
LEGELEJÉN. MILYEN A FELISMERÉS,
AMIKOR RÁJÖVÜNK, HOGY
A MÁSIK EGYÜTTAL ÉN IS VAGYOK?
MILYEN HÁTULÜTŐJE VAN ANNAK,
AMIKOR SZTEREOTÍPIÁINK,
ELŐÍTÉLETEINK ALAPJÁN
GSELEKSZÜNK?
MIT VESZÍTHETÜNK EZÁLTAL,
ÉS MIT NYERHETÜNK, HA EZEKET
SIKERÜL LEKÜZDENÜNK?
A TÖRTÉNET SEGÍTSÉGÉVEL
TÖBBEK KÖZÖTT EZEKRE
A KÉRDÉSEKRE KERESSÜK
A VÁLASZT.

AJÁNLOTT ÉLETKOR:
6-12 ÉVES KOR

A FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ FELADATOK

A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE ELŐTT

A ráhangolódó feladatok célja a ráhangolódáson kívül, hogy a diákok felismerjék, mennyi mindent nem tudnak egymásról. Hiába töltik a napjaikat együtt akár évek óta, mégis tudnak újat mondani egymásnak. A másik megismeréséhez és ezzel együtt a sztereotípiák lebontásához kérdések útján juthatunk. Az alábbi lehetőségekből szabadon választhatsz a diákok életkora, preferenciája, érdeklődési köre vagy akár a rendelkezésre álló idő, eszközök stb. alapján. Érdemes bátorítani a diákokat, hogy rácsodálkozzanak az újonnan megismert közös értékekre, tulajdonságokra.

* TUDTAD RÓLAM?

Kérd meg a gyerekeket, hogy álljanak körbe és mindenki mondjon magáról egy olyan tulajdonságot, amely újdonság lehet a csoporttagoknak, de nem minősül titoknak, nem kerülhetnek a későbbiekben kínos helyzetbe miatta (például kedvenc étel, mese, játék stb.).

Kezdd el te a játékot, hogy a résztvevők lássák a példát, majd mindig a gyerekek válaszszák ki az utánuk következőt, például labdadobással.

Nagyobbaknál a játék elején meg lehet tippelni, hogy hányan tudnak újat mondani.

A gyakorlatot követheti rövid megbeszélés a tapasztalatokról.

- Mennyivel tudtál meg többet a másiktól?
Hallottál olyan dolgokat, amik rád is igazak?

* CSOPORTKIÁLLÍTÁS

Kérd meg a diákokat, hogy legközelebbre hozzanak valamit, ami különlegesen fontos számukra. Meséld el nekik, hogy csoportkiállítást fogtok rendezni az osztályteremben, ahol egy napon keresztül minden tárgyat meg lehet majd tekinteni. A kiállítás megnyitóján mindenki be fogja mutatni a saját tárgyát egy percben.

A feladat kiadásakor mutass be te is egy számodra fontos tárgyat és beszélj róla úgy, ahogy majd szeretnéd, hogy a gyerekek is meséljenek. Beszélj arról, hogy milyen emlékeket idéz fel benned a tárgy. Miért éppen azt a tárgyat választottad?

A diákok bemutatói során érdemes lehetőséget teremteni az egymástól való kérdezésnek. A prezentációk után pedig beszélgetsetek közösen is.

Nehéz volt választani az otthoni dolgaid közül? Segített valaki a választásban? Miért pont tőle kértél segítséget?

* SZÉKFOGLALÓ

Helyezzétek el a székeket a terem közepén körben úgy, hogy eggyel kevesebb szék legyen, mint ahány diák részt vesz a foglalkozáson. Kérj meg egy diákot, hogy álljon középre és mondjon egy rá jellemző dolgot. (Szeretem a pizzát, két testvérem van, a kedvenc évszakom a tavasz stb.) Azok, akikre szintén igaz az állítás, álljanak fel és próbáljanak meg új helyet keresni.

Mivel eggyel kevesebb szék van, ezért valaki mindig középre kerül, akiről a többiek újat tudhatnak meg vagy adott esetben hasonlóságot fedezhetnek fel vele. Amennyiben olyan információ hangzik el, ami nem jellemző senkire a csoportban, akkor kérd meg a közepén álló diákot, hogy mondjon egy másik dolgot magáról.

A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE

A mesét többféleképpen megismerhetitek. Használhatod a Mesés emberi jogaid videóját, vagy akár felolvashatod a mesekönyvet. Ebben az esetben figyelj arra, hogy az előtted ülő diákok lássák a képeket és hagyd, hogy néha elkezdjenek beszélgetni.

A mese megnézése előtt kérd meg a gyerekeket, hogy figyeljenek rá, hogyan változnak az érzései a katonának a történet során.

A TÖRTÉNET MEGISMERÉSE UTÁN

* MEGBESZÉLÉS

A következő kérdések segítséget nyújthatnak a történet feldolgozásához. Tetszőlegesen lehet választani közülük. Először érdemes a csoporttal közösen összefoglalni a könyv tartalmát, és hogy milyen érzései voltak a katonának.

Javaslatok a kérdésekre:

- A könyv elején milyennek látta a katona az ellenséget?
Szedjük össze! A könyv végére változott ez valamit?
Hogyan? Hogy történhetett meg?
- Vajon kik írhatták a katonák könyvét?
- Miért írt a katona könyve rossz dolgokat az ellenségről?
- Miket veszítenek a katonák azzal, hogy háború van?
(Például család, biztonság, barátok stb).
Nektek mi hiányozna a legjobban? Miért?
- Mi történt a katonákkal a történet végén? Miért?
Ti mit csinálnátok?

✦ ZÁRÓGYAKORLAT: LEVÉLÍRÁS

Kérd meg a diákokat, hogy írjanak rövid levelet “az ellenséges” katonának. Érdekes életkor szerint meghatározni a levél hosszát, legyen egy bekezdés vagy akár egyetlen szó.

Amikor készen vannak, kérd meg őket, hogy álljanak fel a terem közepén, göngyöljék vagy hajtogassák össze a levelüket és egy adott jelre dobják fel mindannyian a magasba. Amikor a levelek lehullottak, vegyen fel mindenki egyet (igyekezzenek ne a sajátjukat), hajtogassák szét és néhányan olvassák fel a kapott üzenetet.

Ha erre nincs már idő, akkor a videó megnézése után tedd fel azt a kérdést a csoportnak, hogy mit írhattak a katonák egymásnak.

- Írj levelet a katona nevében a családjának. Segítségként add meg a levél elejét: Kedves Családom! Most elindulok haza. Elmesélem nektek, hogy miért...
- Előfordul, hogy az ember felnéz a csillagos égre, és a csillagokból azt látja körvonalazódni, amire akkor a legjobban vágyik. A katona mit láthat az égen, amikor felnéz? Rajzoljátok le!
- A katonák álruhát öltöttek, az egyikük bozót lett, a másikuk szörnyeteg. Mit gondoltok, miért vették fel ezeket a jelmezeket? Ti hogyan álcáznátok magatokat? Rajzoljátok le!
- Szedjétek össze együtt, hogy mi a közös a két katonában (emberek, van családjuk, szeretik a családjukat, félnek egyedül, magányosnak érzik magukat stb.). Ezeket írjátok le kis papírokra, amelyeket rajzokkal is illusztrálhattok, a papírokból pedig fűzzetek kis könyvet, amit ki lehet tenni a tanterembe. Ez emlékeztetheti a diákokat arra, hogy akármilyen konfliktusuk van, mégis mennyi közös tulajdonság van így is bennük.

• KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS •

SZAKMAI VEZETŐ ÉS SZERKESZTŐ:

LANDY ANNAMÁRIA ÉS BEÖTHY ÁDÁM

A Mesés emberi jogaid módszertani segédlet az első videó megszületése után eltelt közel egyéves folyamat eredménye, amelyhez nagyon sokan, nagyon sokféle formában járultak hozzá.

Köszönjük a **Csimota Kiadónak** a sokéves együttműködést, és hogy a videókban és a kiadványban felhasználhattuk a meséket és azok illusztrációit.

Köszönet illeti a színészeket, **Kovács Patríciát, Nagy Zsoltot, Péterfy Borit, Pokorny Liát** és **Sütő Andrást**, akik felolvasták és élettel töltötték meg a meséket, valamint a felvételekből csodás videókat készítő **Szabó Jánost**.

A rengeteg kreatív ötletet, a változatos gyakorlatok és foglalkozások kidolgozásához nyújtott segítséget és a szakértői tudást köszönjük önkéntes képzőinknek, **Balogh Bencének, Bene Viktóriának, Csonka Andreának, Droppa Mihálynak, Hudák Zsuzsának** és **Matkovics Istvánnak**.

Ez a kiadvány nem jöhetett volna létre munkatársaink támogatása nélkül sem, köszönet illeti közülük első sorban **Karácson Zitát**.

GRAFIKAI TERVEZÉS:

Benes Mátyás

A MESÉS EMBERI JOGAID SOROZATUNK ARRA
A GONDOLATRA ÉPÜL, HOGY A MESÉK ÉS MÁS IRODALMI
ALKOTÁSOK GYAKRAN TÁVOLI, ISMERETLEN VILÁGOKBA KALAUZOLNAK
BENNÜNKET, ÉS RAJTUK KERESZTÜL FEJLŐDIK A BELEÉRZŐ
KÉPESSÉGÜNK, KREATIVITÁSUNK ÉS FANTÁZIÁNK.
EZÉRT HASZNÁLJUK MI IS GYAKRAN A TÖRTÉNETMESÉLÉS
TECHNIKÁJÁT A FOGLALKOZÁSAINKON.

A VIDEÓSOROZATOT A COVID-JÁRVÁNY ELSŐ HULLÁMÁNAK
KARANTÉNIDŐSZAKA HÍVTA ÉLETRE. AZT SZERETTÜNK VOLNA,
HOGY A KÉNYSZERŰ BEZÁRTSÁG IDEJÉN NE KELLJEN
A GYEREKEKNEK LEMONDANIUK AZ EMBERI JOGI TÉMÁJÚ
TÖRTÉNETEKRŐL. AZT REMÉLTÜK, HOGY VIDEÓNKKAL EGYRÉSZT
SEGÍTÜNK AZ ONLINE ÓRÁKAT TARTÓ PEDAGÓGUSOKNAK, MÁSRÉSZT
ÁTVÁLLALHATUNK EGY-KÉT ESTI MESÉT A SZÜLŐKTŐL IS.

JELEN ÖSSZEÁLLÍTÁSUNKBAN A MESÉKRE ÉPÜLŐ ÓRATERVEKET,
FELADATJAVASLATOKAT ÉS MÓDSZERTANI TIPPEKET KÍNÁLUNK
A PEDAGÓGUSOK SZÁMÁRA, DE NEM FELEDKEZÜNK MEG
A SZÜLŐKRŐL SEM, ŐKET IS SEGÍTENI SZERETNÉNK NÉHÁNY JÓL
MEGFOGALMAZOTT KÉRDÉSEL, AMELYEK MENTÉN ELINDULVA
EMBERI JOGI KÉRDÉSEKRŐL IS BESZÉLGETHETNEK GYEREKEIKKEL.

A MESÉK
KÖZELEBB HOZNAK
MINKET
EGYMÁSHOZ

AMNESTY
INTERNATIONAL

